

CRNA GORA

AGENCIJA ZA KONTROLU I OBEZBJEĐENJE KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA

Podgorica
29.05.2019. godine

AGENCIJA ZA KONTROLU I OBEZBJEĐENJE
KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA - PODGORICA

Primljeno: 29.06.2019				
Org. jed.	Klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02	631/19	-	127/1	

IZVJEŠTAJ KOMISIJE za sprovođenje postupka akreditacije studijskog programa doktorskih studija „Ekonomija“, Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar

Odlukom Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, br. 02-631/19-10/1 od 31.01.2019. godine, imenovana je Komisija za sprovođenje postupka akreditacije navedenog studijskog programa u sastavu:

1. Prof. dr Zdravko Todorović, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci, predsjednik Komisije
2. Prof. dr Jasmina Četković, Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica Komisije
3. Prof. dr Maja Drakić Grgur, Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Univerzitet Donja Gorica, članica Komisije

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar, za akreditaciju predmetnog studijskog programa, ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji izvještaj o ocjeni kvaliteta studijskog programa, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila Zahtjev za akreditaciju studijskog programa, kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je posjetila Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar 05.04.2019. godine i upoznala se o ukupnim uslovima za realizaciju osnovnih studija. Agenda posjete je data u nastavku:

PLAN I PROGRAM POSJETE VISOKOŠKOLSKOJ USTANOVI : Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta Adriatik, Bar	
Broj rješenja: 02-631/19-11/1, 02-631/19-10/,02-631/19-9/1, 02-631/19-8/1, 02-631/19-7/1 od 31.01.2019. god.	Datumi posjete:05-06.04.2019. god.

Sastav Komisije za akreditaciju studijskih programa:

Prof.dr Zdravko Todorović, predsjednik komisije	Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci
---	---

Prof. dr Jasmina Četković, član	Ekonomski fakultet Univerziteta Crne Gore
Prof.dr Maja Drakić Grgur, član	Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Univerziteta Donja Gorica

05.04.2019., petak		
08,00 - 09,00	Sastanak komisije za akreditaciju u Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja	
10,00-10,15	Uvodni sastanak s predstavnicima menadžmenta VŠU- upoznavanje i predstavljanje članova Komisije	
10,15 – 10,45	Studijski programi: <ul style="list-style-type: none"> - Menadžment, osnovne studije - Računovodstvo, finansije i bankarstvo, osnovne studije 	Akademsko osoblje: (Najmanje 7 predstavnika nastavnog osoblja:asistenti, docenti, vanredni i redovni profesori)
10,45 – 11,00	<ul style="list-style-type: none"> - Poslovna ekonomija, master studije - Ekonomija javnog sektora, master studije 	Akademsko osoblje: (Najmanje 7 predstavnika nastavnog osoblja:asistenti, docenti, vanredni i redovni profesori)
11,00 – 11,30	<ul style="list-style-type: none"> - Ekonomija, doktorskih studija 	Akademsko osoblje: (Najmanje 7 predstavnika nastavnog osoblja:asistenti, docenti, vanredni i redovni profesori)
11,30 – 11,45	Studijski programi: <ul style="list-style-type: none"> - Menadžment, osnovne studije - Računovodstvo, finansije i bankarstvo, osnovne studije - Poslovna ekonomija, master studije - Ekonomija javnog sektora, master studije - Ekonomija, doktorskih studija 	Studenti svih ciklusa i godina (Maksimalno 20 studenata)
11,45 – 12,30	Obilazak fizičkih resursa	Svi učesnici
12,30 – 13,00	Pauza za kafu i interne konsultacije članova Komisije	Komisija za akreditaciju
13,00 – 14,00	Sastanak s dekanima i prodekanima svih fakulteta, kao i sa šefovima svih studijskih programa koji su predmet akreditacije	Komisija i dio Menadžmenta VŠU
14,00 – 15,00	Pauza za ručak	Komisija za akreditaciju
15,00 – 16,00	Pregled dokumentacije visokoškolske ustanove i	Komisija za akreditaciju

	konsultacije komisije	
--	-----------------------	--

Subota, 06.04.2019.	
10,00 – 11,00	Sastanak Komisije evaluaciju i priprema ocjene
11,00 – 12,00	Prezentacija usmenog izvještaja preliminarnih rezultata eksterne evaluacije
12,00 – 12,30	Odlazak Komisije

Polazeći od odredbi Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list Crne Gore", br. 044/14 od 21.10.2014, 052/14 od 16.12.2014, 047/15 od 18.08.2015, 040/16 od 30.06.2016, 042/17 od 30.06.2017, 071/17 od 31.10.2017), Pravilnika o početnoj akreditaciji studijskog programa (br. 05-1/5-117, od 10.02.2006), Kriterijuma i standarda za početnu akreditaciju studijskih programa na ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori (br. 1659 od 27.08.2004), kao Evropskih kriterijuma i standarda, Komisija Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja podnosi sljedeći

I Z V J E Š T A J

UVODNA RAZMATRANJA

a. Opšti podaci o visokoškolskoj instituciji

Fakultet za poslovnu ekonomiju Bar, početnu akreditaciju od strane Savjeta za visoko obrazovanje Crne Gore dobio je u februaru 2012. godine, a licencu od strane Ministarstva prosvjete Crne Gore u junu 2012. godine. Edukacija studenata na osnovnim akademskim studijama studijskim programima „**Menadžment**“ i „**Računovodstvo, finansije i bankrstvo**“ otpočela je u stud. 2012/13. godini.

Reakreditacija Fakulteta za poslovnu ekonomiju Bar uspješno je okončana u decembru 2014. godine, kada je FPE dobio i akreditaciju i dopunu licencu za edukaciju studenata na postdiplomskim specijalističkim studijama studijskim programima „**Menadžment javnog sektora**“ i „**Menadžment profitnog sektora**“. U istoj godini Fakultet je prošao proces eksterne evaluacije u okviru IEP projekta, od strane EUA komisije.

U junu 2016. godine, Fakultet za poslovnu ekonomiju Bar dobio je potrebne dozvole za edukaciju studenata na postdiplomskim akademskim magistarskim studijama studijskih programa „**Menadžment javnog sektora**“ i „**Menadžment profitnog sektora**“, pa je prva generacija studenata na ovom nivou obrazovanja upisana studijske 2016/17. godine.

U martu 2017. godine, Fakultet za poslovnu ekonomiju Bar, zajedno sa još 4 do tada samostalne ustanove visokog obrazovanja iz Crne Gore, osnovao je Univerzitet „Adriatik“, sa sjedištem u Baru.

FPEP Bar od Ministarstva nauke Crne Gore ima važeću licencu za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti u oblasti društvenih nauka.

Akreditovani i licencirani studijski programi:

- Osnovne akademske studije stud. program RAČUNOVODSTVO, FINANSIJE I BANKARSTVO
- Osnovne akademske studije stud. program MENADŽMENT
- Postdiplomske specijalističke akademske studije stud. program MENADŽMENT JAVNOG SEKTORA
- Postdiplomske specijalističke akademske studije stud. program MENADŽMENT PROFITNOG SEKTORA
- Postdiplomske magistarske akademske studije stud. program MENADŽMENT JAVNOG SEKTORA
- Postdiplomske magistarske akademske studije stud. program MENADŽMENT PROFITNOG SEKTORA

Fakultet za poslovnu ekonomiju, Bar 15.02.2019. godine promjenio je naziv u Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo, Bar, odnosno skraćeni naziv FPEP.

FPEP posjeduje sva akta neophodna za realizaciju nastavnog procesa studijskog programa master studija „Poslovna ekonomija“.

Shodno Pravilniku za akreditaciju (Član 2. Standard – Opšti podaci) kao i Kriterijumima i standardima (Osnovni podaci o ustanovi visokog obrazovanja i studijskom program) za početnu akreditaciju, Komisija konstatuje da su ispunjeni traženi zahtjevi.

1. UPRAVLJANJE USTANOVOM VISOKOG OBRAZOVANJA I OSIGURAVANJA KVALITETA

Predstavnici ustanove su upoznali Komisiju sa načinom upravljanja ustanovom kao i načinom osiguravanja kvaliteta. Predstavljen je strateški plan koji je u skladu sa misijom fakulteta i čiji sastavni dio čine mehanizmi praćenja kvaliteta. Strateški plan se izrađuje na nivou Univerziteta i primjenjuje i na nivou FPEP.

U dijelu organizacione strukture i procesa, FPEP je dostavio dokaz o sistematizaciji radnih mjesta, Statut, pravilnike o upisu na osnovne studije kao i ostala pravna dokumenta.

FPEP ima politiku kvaliteta i postupke koji uključuju prikupljanje i analiziranje odgovarajućih podataka u cilju osiguravanja i unapređivanja kvaliteta svih njenih aktivnosti. Ti postupci uključuju studente i aktere iz privatnog i javnog sektora te organizacije civilnog društva.

Pravilnikom organizovanja osnovnih studija FPEP uređuje se organizacija i izvođenje osnovnih studija, struktura studijskih programa, uslovi studiranja, trajanje studija, oblici nastave, mobilnost i napredovanje studenata u toku studija, prava i obaveze studenata, nagrađivanje studenata, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje osnovnih studija na FPEP.

Shodno Pravilniku za akreditaciju (Član 3. standard – Organizaciona struktura i institucionalna organizovanost) kao i Kriterijumima i standardima za početnu akreditaciju (kriterijum 5. Regulatorna na nivou ustanove), Komisija konstatuje da su ispunjeni traženi zahtjevi.

2. STUDIJSKI PROGRAM

Naziv studijskog programa: doktorskog akademske studije „*Ekonomija*“. Stepen studija: **VIII (300 ECTS)**

Zvanje: **Doktor ekonomskih nauka**

Analizom studijskog programa došli smo do konstatacija da osnovna obilježja doktorskih studija na Fakultetu, a to su istraživanje i učenje kroz istraživanje, internacionalizacija, transparentnost, međunarodna mjerila kvaliteta i međunarodna konkurentnost nisu u potpunosti ispunjena.

Struktura i sadržaj predmeta na studijskom programu doktorskih studija usmereni su ka teorijskim izučavanjima ekonomije, što će predstavljati problem studentima koji nastavljaju studij sa Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo jer su studijski programi na prvom i drugom ciklusu više bili usmjereni na poslovnu ekonomiju. Doktorski studij treba da je usmjeren na istraživanje, dok prethodnih dva ciklusa visokoga obrazovanja treba da su usmjerena na učenju. Dobra evropska praksa doktorskih studija ističe da nastava u obliku predavanja ne smije

prelaziti 20 posto ukupnog opterećenja predviđenog studijskim programom koje se izražava u skladu sa europskim sistemom prijenosa bodova (ETCS), što u ovom nastavnom programu nije slučaj.

Nije predviđeno trajanje studija za studente koji ne studiraju sa punim radnim vremenom, odnosno koji studiraju sa pola radnog vremena (vanredni studenti).

Shodno Zakonu o visokom obrazovanju, Pravilniku o akreditaciji kao i Kriterijumima i standardima za početnu akreditaciju (kriterijum 3. Ciljevi i nastavni plan i program studijskog programa), konstatujemo da su nisu ispunjeni svi traženi zahtjevi.

3. STUDENTI

U skladu sa dostavljenom dokumentacijom FPEP, propisano je da se na predmetni studijski program doktorskih studija upiše 5 studenata, budući da je to broj koji omogućava kvalitetno izvođenje nastave, kao i praćenje nastavnog plana i programa.

Doktorske studije, kao što je navedeno u dokumentaciji, treba da služe podizanju kvaliteta na najvišem nivou obrazovanja, obrazovanju budućih predavača kako Fakulteta za poslovnu ekonomiju Bar tako i ostalih članica Univerziteta Adriatik, ali i ostalih ustanova visokog obrazovanja iz Crne Gore i zemalja regiona.

Pravo pohađanja doktorskih studija studijskog programa „Ekonomija“ imaju studenti sa ostvarenih najmanje 300 ECTS kredita iz oblasti društvenih nauka, kao i programa kompatibilnim predloženom studijskom programu.

Upis na doktorske studije vrši se na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na master akademskim studijama, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore i statutom Fakulteta za poslovnu ekonomiju Bar.

Bliže uslove, kriterijume, način, postupak i nivo usaglašenosti studijskih programa master studija za upis u prvu godinu doktorskih studija, propisuje stručni organ ustanove.

Za lica sa invaliditetom sprovodi se princip afirmativne akcije pri upisu na studijski program. Lica sa invaliditetom oslobođena su plaćanja školarine

Stranac ima pravo upisa na studijske programe u Crnoj Gori pod jednakim uslovima kao i crnogorski državljani, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Svršeni student koji je studije završio van teritorije Crne Gore, odnosno na ustanovi visokog obrazovanja iz zemalja regiona ili svijeta, upis može izvršiti isključivo nakon procesa nostrifikacije diplome osnovnih akademskih studija.

Doktorske studije ovog studijskog programa je nastavak studija postdiplomskih studijskih programa „Poslovna ekonomija“ i „Ekonomija javnog sektora“, a takođe se nadovezuju na prvi ciklus visokog obrazovanja na ustanovi, odnosno studijske programe „Računovodstvo, finansije i bankarstvo“ i „Menadžment“.

Takođe, studijski program doktorskih akademskih studija na FPEP Bar povezan je sa kvalifikacijama ovog nivoa studija na drugim ustanovama u Crnoj Gori i regionu, koji imaju potrebne dozvole za rad svojih zemalja za obavljanje edukacije na tom nivou studija. Takođe,

Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, kao sastavni dio dokumentacije za akreditaciju doktorskih studija, obezbijedio je podršku relevantnih institucija visokog obrazovanja iz Crne Gore (Fakultet za menadžment Herceg Novi, Fakultet za mediteranske poslovne studije Tivat, Fakultet za biznis i turizam Budva, Pomorski fakultet Bar, Fakultet za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu Miločer, Fakultet za saobraćaj, komunikacije i logistiku Budva i td.), ali i regiona (Univerzitet u Beogradu, Univerzitet Megatrend Beograd, Internacionalni univerzitet Brčko, Univerzitet Union Nikola Tesla Beograd, Visoka Škola za inspekcijski i kadrovski menadžment Split itd.)

Shodno Pravilniku i Kriterijumima i standardima za početnu akreditaciju konstatujemo da su, u ovom slučaju, ispunjeni svi traženi zahtjevi.

4. NASTAVNICI

Struktura nastavnog kadra i njihove reference nisu adekvatne za izvođenje studijskog programa. Nije dostavljena informacija o tome koji nastavnici imaju objavljenje radove iz oblasti koju pokriva predmete u posljednjih 5 godina u časopisima sa SCI i SSCi liste. Također nema informacija o tome koliko nastavnika je imalo mentorstvo na doktorskim studijama.

Od 18 anagažovanih nastavnika samo 7 ima Ugovor o radu (neki čak i ugovor o dopunskom radu) tako da nije ispunjen kriterijum da 50% zaposlenih mora da bude u zaposlen sa punim radnim vremenom na Fakultetu.

Opterećenje nastavnika na doktorskom studiju i drugim ciklusima studija je preveliko.

Komisija je konstatovala da Fakultet ne ispunjava sve kriterijume standarda koji se odnose na nastavno osoblje.

5. NAUČNA I STRUČNA DJELATNOST

Naučno-istraživačka aktivnost i rezultati Fakulteta su vrlo skromni i ne daju dobru podlogu za razvoj doktorskih studija. Istraživački programi i projekti se ne realizuju.

Komisija je konstatovala da Fakultet ne ispunjava sve kriterijume standarda koji se odnose na naučnu i stručnu djelatnost.

6. MOBILNOST I MEĐUNARODNA SARADNJA

Na Fakultetu je omogućena i olakšana mobilnost studenata sa drugih ustanova visokog obrazovanja. U skladu sa međunarodnim kontekstom studijskih programa, studenti imaju mogućnost da dovršiti dio svog programa u inostranstvu.

Fakultet nema program i obezbjeđena sredstva za podsticaj međunarodne saradnje i mobilnosti svojih nastavnika.

Komisija je zaključila da se nastava ne izvodi na engleskom jeziku, što onemogućuje kvalitetnu mobilnost nastavnika i studenata.

Programi i projekti međunarodnog karaktera se ne realizuju.

Kada je riječ o angažovanju nastavnika iz inostranstva, na osnovu zahtjeva Komisije, Fakultet je dostavio ugovore o mobilnosti.

Komisija je konstatovala da Fakultet ne ispunjava sve kriterijume standarda koji se odnose na mobilnost i međunarodnu saradnju.

7. RESURSI: STRUČNE SLUŽBE, PROSTOR, OPREMA I FINANSIJE

7.a. Prostorni resursi

Osnovni akademski studijski program koristi infrastrukturne kapacitete, odnosno osnovna sredstva FPEP, koja su optimalna za izvođenje i normalno odvijanje nastavnog procesa. Fakultet raspolaže odgovarajućim prostorom i opremom za izvođenje svih vidova nastave za upisani broj studenata.

7.b. Finansiranje

FPEP posjeduje planove i budžete za realizaciju studijskog programa kojim se dokazuje da će finansijska sredstva biti adekvatna za podmirivanje svih troškova i za uspješno izvođenje nastavnog procesa.

Svi studenti na studijskom programu akademskih doktorskih studija „Ekonomija“ su u kategoriji samofinansirajućih studenata i u obavezi su da samostalno snose troškove studiranja.

7.c. Infrastrukturni resursi

Fakultet je obezbijedio svim studentima korištenje vlastite opreme ili opreme drugih korisnika sa kojima je zaključen ugovor o saradnji. Fakultet je obezbijedio dovoljan broj računara i pristup studentima internetu.

Literatura sa kojom raspolaže Fakultet nije adekvatna za studijski program doktorskih studija. Studenti nemaju pristup relevantnim bazama podataka.

7.d. Monitoring i kvalitet osnovnih akademskih studija

Kontrola kvaliteta se na FPEP sprovodi kontinuirano ujednačenom metodologijom anketiranja, kontrolom načina i redovnosti izvođenja nastave, kontrolom načina ocjenjivanja, analizom prolaznosti na ispitima. Sistem kvaliteta definisan je Statutom FPEP, a provodi se kroz Samoevaluacione izvještaje i komisije za kvalitet. Na osnovu anketiranja studenata provodi se analiza kvaliteta studijskog programa. Redovno se provodi revizija studijskih programa.

8. ZAKLJUČNI STAV KOMISIJE

Komisija za akreditaciju studijskog programa doktorskih studija „Ekonomija“ na Fakultetu za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar, analizirala je Zahtjev za akreditaciju i ostalu relevantnu dokumentaciju, uz to i neposredno provjerila činjenično stanje posjetom Institucije dana 5. i 6.04.2019. godine.

Na osnovu iznijetog, Agenciji za kontrolu i obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja, Komisija daje

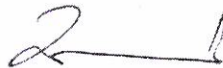
P R I J E D L O G

da se Fakultetu za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar ne odobri akreditovanje *studijskog programa doktorskih studija „Ekonomija“*.

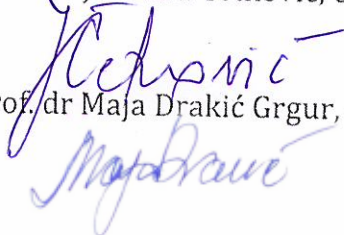
Podgorica, 29.05.2019.

Komisija za akreditaciju:

1. Prof. dr Zdravko Todorović, predsjednik Komisije



2. Prof. dr Jasmina Četković, članica Komisije



3. Prof. dr Maja Drakić Grgur, članica Komisije

